

Concertgebouw-Orkest

Dirigent: Willem Mengelberg

SOLIST: SERGEI RACHMANINOFF

Gebouw voor K. en W.

H. de G. — Met een Russischen avond is het Haagsche seizoen van het Concertgebouw geopend. Het programma omsloot een heele eeuw muziek: van Glinka, „wiens bewonderenswaardig werk het wijde verschiet der Russische muzikale toekomst opende”, zooals Schmulier schreef (zie program), via den gevoelstitaan Tschaikowsky naar den behoudend romantischen geest van Rachmaninoff, om bij den expressionistischen neo-romanticus Strawinsky te belanden. Vier reuzen wier genie in denzelfden muzikalen bodem wortelt, welke schijnbaar rijker was aan kleur dan aan melodische verscheidenheid. Want het thematisch materiaal der Russische muziek toont de eenzijdigheid aan van de Russische folklore, waaruit het geput is, terwijl er, geloof ik, geen Russische componist is, wiens instrumentaal palet niet overvloedig rijk is aan coloriet. En hoe weten de Russen daar een zeldzaam vernuftig gebruik van te maken. Zelfs de ouverture van Glinka's opera „Roeslan en Loedmila”, een schepping uit den tijd, dat de Russische muziek nog in haar kinderschoenen stond, getuigt ervan. En als Mengelberg dit veel gespeelde repertoire-stuk uitvoert, dan doet het licht, dat hij er op werpt, het instrumentaal gewaad als nieuw schitteren.

Tschaikowsky's Serenade in c, gr. t. is verleidelijke muziek, van Westersche tintjes niet vrij. Soms op het kantje van het gewone af. Maar zoo'n walsje (2e deel) pakt toch iedereen en de gratie en charme, waarmee onze Maëstro haar opdischt, is zonder weerga. Het eerste deel, een in sonatevorm gecomponeerd stuk, maakte door de imposante wijze, waarop het tot uiting kwam, grooten indruk. Elegie en finale genoten niet minder verfijnd aesthetische wedergaven.

Na de pauze komt **Rachmaninoff** zijn rhapsodie voor piano en orkest introduceeren. Het is eigenlijk geen rhapsodie, maar variaties op een thema, dat ontleend is aan Paganini's laatste caprice. Ik zou niet graag een definitieve meening over deze compositie nu reeds te kennen geven. Niet omdat zij zoo problematisch is, integendeel, maar het is mogelijk, dat bij meer hooren de impressie sterker inwerkt. Rachmaninoff's muziek boeit altijd, maar zij bevat ook altijd eigenschappen, waarvan de oorspronkelijkheid wat dubieus is. Dit niet in kwaden zin bedoeld. **Rachmaninoff** zal wel de laatste zijn om anderen iets te ontleenen, maar zijn conservatieve geest speelt hem parten. En als hij dan in een zijner variaties en in de finale het Dies irae-thema plaatst tegenover het te varieeren thema, dan kan men zich toch niet ontveinzen, dat dit niet alleen geen vondst is, maar dat hij het zich met dit effect wat gemakkelijk heeft gemaakt.

Bijzonder interessante vervormingen, van het gegeven, vernuftig gevonden gedaanten voor het oorspronkelijk beeld, hetzij op melodisch, harmonisch of rhythmisch gebied, heb ik in deze variaties ook niet kunnen ontdekken, evenmin als een instrumentatie, welke de aandacht frappeert, hoezeer deze en al het andere ook boeiende hoedanigheden bezitten. Maar, wie weet, komen bij een volgende uitvoering wel verborgenheden te voorschijn, die mij nu zijn ontgaan, hoewel een volmaakter vertolking als die van gisteravond, met den componist aan den vleugel (en welk een klavierspeler), Mengelberg en Concertgebouw-Orkest, moeilijk denkbaar is. **Rachmaninoff** is onstuimig toegejuicht. Wie zou het deze groote figuur ook niet doen? Tot slot de suite uit Strawinsky's ballet „L'Oiseau de feu”. Hier is Strawinsky op zijn grootst, zijn geniaalst, zooals in zijn „Petrouchka”, zijn „Sacre du Printemps” en zijn „Feu d'artifice”. Niet minder geniaal was de uitvoering, welke stormachtig succes verwierf. Ook de andere orkestwerken oogstten geestdriftigen bijval.

Concertgebouw Orchestra
Conductor: Willem Mengelberg
SOLOIST: SERGEI RACHMANINOFF
Building for Arts and Sciences
H.de G.

With a Russian evening, the Concertgebouw's The Hague season has opened. The program encompassed a whole century of music: from Glinka, whose admirable work "opened the wide horizon of the Russian musical future," as Schmulier wrote (see program), via the emotional titan Tchaikovsky to the conservative Romantic spirit of Rachmaninoff, to arrive at the Expressionist Neo-Romanticist Stravinsky. Four giants whose genius is rooted in the same musical soil, which was seemingly richer in colour than in melodic diversity. For the thematic material of Russian music demonstrates the one-sidedness of the Russian folklore from which it is drawn, while there is, I believe, no Russian composer whose instrumental palette is not abundantly rich in colour. And how the Russians manage to make rare ingenuity of this. Even the overture to Glinka's opera "Ruslan and Ludmila," a creation from the time when the fact that Russian music was still in its infancy bears witness to this. And when Mengelberg performs this frequently played repertoire piece, the light he casts upon it makes the instrumental garment shine anew.

Tchaikovsky's Serenade in C major is seductive music, not entirely free of Western touches. Sometimes it borders on the ordinary. But such a waltz (2nd movement) captivates everyone, and the grace and charm with which our Maestro presents it are unparalleled. The first deer, a piece composed in sonata form, made a great impression due to the imposing manner in which it was performed. The elegy and finale enjoyed no less refined aesthetic interpretations.

After the intermission, Rachmaninoff introduced his Rhapsody for Piano and Orchestra. It is actually not a rhapsody, but variations on a theme borrowed from Paganini's last Caprice. I would not like to express a definitive opinion on this composition just yet. Not because it is so problematic—on the contrary—but it is possible that the impression will become stronger upon further hearing.

Rachmaninoff's music is always captivating, but it also always contains characteristics whose originality is somewhat dubious. This is not meant in a negative sense. Rachmaninoff would likely be the last to borrow from others, but his conservative spirit works against him. And if, in one of his variations and in the final part, he juxtaposes the Dies irae theme against the theme to be varied, then one cannot deny that this is not only no stroke of genius, but that he has made things a bit too easy for himself with this effect.

I have not been able to discover in these variations any particularly interesting distortions of the given material, or ingeniously devised forms for the original image, whether in the melodic, harmonic, or rhythmic realm; nor any instrumentation that catches the eye, however fascinating qualities this and everything else may possess. But, who knows, perhaps secrets will emerge during a subsequent performance that have escaped me now, although a more perfect interpretation than that of last night, with the composer at the piano (and what a virtuoso of the keyboard), Mengelberg, and the Concertgebouw Orchestra, is hard to imagine. Rachmaninoff was applauded boisterously. Who would not do the same for this great figure? Finally, the suite from Stravinsky's ballet "L'Oiseau de feu". Here Stravinsky is at his

greatest, his most brilliant, as in his "Petrouchka", his "Sacre du Printemps", and his "Feu d'artifice". No less brilliant was the performance, which achieved stormy success. The other orchestral works also garnered enthusiastic acclaim.

[Translation: Google]